

קכת:

עין משפט
גר מצוה

נשבע וגובה מחצה מנכסים בני חורין. נראה לר"י להכי נאמן בשבעה משום דהשיבא כמלוה על פה שהרי עדים מעדיין השטר פרוע ואע"ג דלדכרוי העדים פסולים שהרי מנכיסם ואומר שמייד מחלה מלך מוקם שטר אינו מתקיים אלא ע"י הודאתו והא קאמר דפרע מחלה ולא דמי למודה בשטר שכתבו שאלו לר"ך לקיימו ואינו נאמן לומר פרעתי וגובה מנכסים משועבדים אף ע"ג דלאו מוקיים אלא על פיו דהסם היו שטר גמור דעדים החמומים על השטר כמי שמתקרה עמונ ככ"ד אלא רבנן הוא דלכדכויו קיום כי טעין נהדיא מוקיי אלא כשקיימו היו שטר גמור ואין נאמן לומר פרעתי:

כב א מ"י מ"ב מהלכות
מחלה ל"ד סגן עין
טו טשי"ח ח"ת מ"י ר"ז
ק"י ע"י
כב ב ג ד מ"י מ"ב מהלכות
זכיה ומחלה הלכה י' ח'
סגן עין טו טשי"ח סגן
מ"י ק"י ע"י ח'
כד ה' מ"י מ"ב מהלכות
מחלה ל"ד סגן עין
טו טשי"ח ח"ת מ"י ר"ז
ק"י ע"י

רבינו גרשום

כר יוחנן בן ברוקה. דאמר
כסאמר איש פלוני ירישני
במקום שיש בת לא אמר
כלום לרבי התיב וא"ר
יוחנן אמר על מי שראוי
לירשני אם אותו פלוני
שאמר ירישני במקום בת
אמר הוא ראי לירשני אם לא
היה לו בת כגון שהיה אחיו
כיון דהיה יורשו שאין
לו בת ירישני נמי במקום
בת כתיב נמי כסאמר על
התיב בין הבנים והוא
היה כמי ירישני אותו התיב
היה כמי ירישני לו כל נכסיו
ההוריה נחמה רשות לאב
להנחיל לכל בן בריה
מבניו כמחצו: ור' יוחנן
אמר אינו נאמן. כרבנן
מק"ך דר' יוחנן בן ברוקה:
מק"ך לה רבא. לרבי:
השמיטה ליה כתיב האי נאמן
ואינו נאמן יריש ולא יריש
במקום אלו. כר' יודנה
דאמר לעיל יכיר ירישני
לאחרים: כרבנן דאמר רב
חזקא אולינן: הטוב אשר
ירשה בין הבנים לרבי
מסתובב טעמה כנאמן מן
הבנים שטעם דכתיב למירש
מחלה לכל מאן דכתיב:
אמר רבא ובנכסים שיש
לו עשירי. שהוא מוחק
בין ונוטלת בתן כנאמן
מן הבנים הילכך לאחר
טוב אכל סגל הנכסים
הנכס לאחר טובין אלא
נוטלת לפי שאין אדם מקנה
לגבי אשתו דבר שלא בא
לעולם ורבי נוטלת חלקה
מבנים שילדו לאחר טובין
שמה לו הבעל כמנהג.
אחרים דעב בניו ראשינים
לחוריהו לא שפיר למיעטן
תנו לו חלק עם הבנים
שהיא באותה שעה כעב
דבר שיש יורשה יש לו
בנים אחרים יורשיהם אלא
בעל כרחיה אנה נוטלת
חלק אלא באותן ובנכסים
שהיה לה באותה שעה
ופלגי לתן בין כל הבנים
נוטלת בתן חלק באותו
מן הבנים וירשו כבנים
דכתיב לאחר טובין דאית
לוה אחיה ורביה ואניה
יכולה לרש איני רוצה
שיחלוקו אותן ובנכסים אלא
לבעט שרי לו באותה
שעה ונוטלת א"א כנאמן מן
הבנים לרבות חלקה אלא
ליתקוב בין כולם משום
דכולהו יורשיהו הוה נוטלת
כנאמן מהם באותן ובנכסים
כלבד שרי לו באותה
שעה. אבל נכסים ששאו לו
לאחר טובין וירשו בניו
ראשינים ואחרונים כלבד
בבית חזן כמנהג: והעדים
מעדיים אחרי שפרעו כולו.
הואיל והוא מודה שהיה
חייב מחצה לא אולינן א"ר
שהוריהו דעדים אלא א"ר
נשבע מחלה שלא נפרע
וגובה מחצה מנכסים בני

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

סיועא דכולהו. שמואל ורב שמה ורב פפא דכולן הכשירו מיהא לעדות קרקע פיתח ונסתמא והכל קא פסול כולו עדיות מהדער ומאן זה הכלל כל שסתמא או סופו פסקול פסול דהא מרישא שמתת מיהא דלס סופו פסקול פסול ולמה לי למחדר ולמאני בזה הכלל אי לאו לאתויי כל הני: **האומר** על סיועא בין הכניס נאמן. לקמיה מפרש שמיין אמר על אותו מניק: **כרבי יוחנן בן ברוקה**. במתמיהוין א"ס אמר על מי שראוי לירש דכרוי קיימים ופסקין לקמן הלבנת כוומיה: **נאמן כר' יהודה**. ואע"ג דמוחוק לן נאחר שהוא כבוד אפילו הכי א"ס נאמן. והכי הלבנת דהא פסקי הכי לקמן הלבנת כולוהו כדשלת רבי אבא וזמרינן וקטנן. דלפסוקי (א) רבי יוחנן אלטרין למיפקת הלבנת כוומיה דרבי אבא. וי"מ א"ס הוחוק אהז מן הכניס כבנורה כמי האב אף שלא אמר האב כי בני כבורי הוא נוטל פי שנים שלא נחלקו רבי יהודה וזמרינן אלא כמחוק שחזר כבוד ואמר אביו על המחוק כפשוטו שהוא כבוד והסם אמר רבי יהודה נאמן האב לנטול המחוק אלא א"ס לא אמר האב על האחר שהוא כבוד ה"מ אפילו רבי יהודה מודה שהחוק הוא קיימת דלי לא תימא הכי הוה ליה לרבי יהודה למימר הכי רבי יהודה ואמר כל כבוד שלא הכירו אביו ואמר זהו כבודי אינו נוטל פי שנים אלא מללא מני הכי שמת מניה כדלמרינן: אינו נאמן כרבנן. הואיל ומחוק לן נאחר שהוא כבוד: **האומר אשפי כנאמן כמי הכניס** וקבלה שנתרמית כדלקמן בפירקין (ז) א"ס נמי לבר מכתובתה נתן לה חלק נכסיו. וכשכיר מרע מיירי דכדכרוי כמחוקין ומסורין אי נמי ככרתי ועל ידי קנין: **ובנכסים של עשירי** א"ס נמי נאמן כמי שנתן חלקו ע"י שטח דאין אדם מקנה דבר שלא לא לעולם ואפילו לר' מאיר דלמך

ואפילו רבי עקיבא דאמר משיב אבדה הוי. אומר ה"ר יעקב דלורליי"ש דלא גרם רבי עקיבא אלא רבי יעקב גרם ואין להאריך: **אבל** ה"בא דאיכא עדים אירחותי אירדת. מיהא לר"י אמאי תלי טעמא משום מירתת כמה שיש עדים שירא שמה וכימסוהו הלא רק שלא פייסוהו אינו יכול לכפור הכל ולהענין פיו ואין אדם מנע פניו בבני בעל חובו לכפור הכל ויש לומר דכיון שהוא סבור שיכא עדים לסייעו שהרי מביאין והגדילו לו דעתן ומו ליכא עזות א"ס יכפור הכל ואי לאו שירא שמה יתורו בן ויכמסוהו היה לו מנו טוב אלא לפי שירא שיכמסוהו אין נוח לו לכפור הכל שלא יראה שקין יומר מדלוי א"ס וכימסוהו:

הלבנת כב"ה הני שמעתהא. וא"מ והא קיימא לן דהילך פטור דלפסק ר"ח גרסי כנא מיעט (דף ד. וס"ו) והכל פסקין דשבע וגובה מחלה והא שטר א"ס מודה ביה הילך הוא ויש לומר דלא שטת שטר הילך אלא שטר דגבי ביה ממשעבדי:

אדם מקנה (קדושין סג:) הני מילי כמפרש אלא כסתמא אין אדם מעלה על דעתו דבר הראוי לו לנא להקטמו אלא לרבי שהוא מחוק בו ולכך הך אשה ידה על החממוה דמסתמא לא נתן לה אלא נכסים שהיו לו כזאתה שעה: **ובנכסים הבאין לאחר מכן**. כלומר לא לפי חשזון הכניס יש לו עכשיו לבד מחלוק לאחר מותו ומחול חלק גדול אלא אף לפי חשזון כל הכניס של שעת מחלוקה נתן לה. ונראה צעירי דאפילו א"ס היה לו בנים מרובים ונתמעטו כמי האב דשקלה חלק גדול מחשזון מיעוט הכניס הנאמן לחלוקה כנכסיו האב לאחר מיתתו דהא טבול כנאח מכל הבנים קאמר ולשעת מחלוקה איחיון לפני מחלוקה היא שעתא טבול לא שנה נחברו ולא שנה נתמעטו דהא טבולת אשתו כנאח מן הבנים קאמר רבי אבא: **ולאו אמר פרעתי מחלה**. ומחלה איני מיידי דהוה ליה מודה מקנת הטענה וישבע כדמפרש לקמיה וכגון דמקמי דאסהידו העדים שפרע לו כולו הודה לו דלא הוה משיב אבדה: **והעדים מעדיין**. אחר דהודה מחלה: **נשבע**. הלוה שפרע ויפטר מלשם מחלה ומחלה ישלם לפי שכבר הודה דהודלת בעל דין שוה ויתר מהעדלת עדים וגובה המחלה מחלה מנכסים בני חורין שיש לו ללוה אלא לא ממשעבדי דכילי לקוחות למימר אחון קניניה שבידו אהדדי אינן אעדים שמכנין דמסדה דכתיב: **שכל**: פלוגתא דרבי עקיבא ורבי שמעון בן אלעזר בתחלת שנים אוחין (ז) שטר עבדכו בו סלעין או דיריגים מליה אומר חמש וליה אומר שלש רבי שמעון בן אלעזר אומר הוואיל והודה מקנת הטענה ישבע רבי עקיבא אומר אינו אלא כמשיב אבדה ופטור משבועה דסלעין לא משמע טפי משנים דתפסת מרובה לא תפסת יוד בעל השטר על התחמונה ועל השלישי שהוא הוה משיב אבדה ותנן (גיטין מח:) המואל מליאה לא ישבע מפני תקון העולם: **ואפילו לר' עקיבא דאמר**. התם משיב אבדה הוא ככלע השלישי דלי הוה בעי הוה אמר אינן אלא שנים דסלעין תרי משמע והוה מיפטר משבועה כדמפרש התם (ז) משום דקא מבייע ליה שטרא: **הני מילי**. דהשבינן ליה משיב אבדה היכא דליכא עדים כי א"ס שערט מליה לא ידע אלא מה שכתבו דסלעין כמביי סתם ופחות כמביי שנים אלא היכא דחזינן לכסוף דליכא עדים כנאח מהס איכא למימר דזה הלוה היה יודע שרואין להעיד כנאח מהן ואירחתם שלא יבאו לסייע למלוה ולפיקר הודה מחלה: **ודאי משיב אבדה הוי**. ואף על גב דלא אהז עדים אלא בתר הודאתו. והך אתקפתה לא חיישין לה כדלקמן (קטנן:) **דרב נחמן מאי**. דפליג עליה גבי עבדים ואמר אין גובין מן העבדים וקיימא לן (מכותו יג.) כרנ נחמן דיני וקשיא הלבנת האלכתא: אין גובין מסגנין. דכרבי אבא: **ואלא הלכסא לאסוקי מאי**. כיון דלא פליג פשיטא דהכי הלבנת:

הא

מסדרי עליה דלא פרוע כלל משום הכי קאמר לא פרוטי אלא מחצה ומיהא במחצה הלך לא הוי כמשיב אבדה אלא מודה במקצת הטענה הוי וחייב שבועה והואיל ויש שטי למלוה נשבע וגובה מחצה: מתקין לה מר בר רב אשי. הכי מצית לחייבו שבועה על המלוה ארובה אפי' לרבי שמעון בר מלוחין: דר' עקיבא דאמר מודה במקצת הטענה ישבע הני מילי היכא דליכא עדים בני ליה דקא מבייע בהדיה אכל היכא דליכא עדים דמסייעי בהדיה בני האב כעדים מיעוט אותו שפרע כולו דואי תא דקאמר לא פרוטי אלא מחצה משיב אבדה הוי ופטור משבועה כשנגזר גבי מלוה אמאי נשבע וגובה מחצה א"ר רבי הוה דכלא שבעיה יבנה: הלבנת בכל הני שמעתהא דאריין לעיל כרישלת ליה רבא ליה יוסף בר חמא. א"ר ר' דאמר לעיל. אין גובין מחזינן וכן אמר רב נחמן. דין מובהק היה והלבנת כוומיה:

הא

א"ל דכר רבי כנאן לר' ביאור והכני ויפקי חתמסא יבא ביאור לגביה ליה.

מסורת הש"ס

(א) וי"מ ד"ג (ב) ולקמן ק"ל.
(ג) וי"מ ד"ד (ד) ודף קל"ג.
(ה) וי"מ ח"ב ד"מ ד"ה ד"ה
ד"ן נשבעין ה"י יוסף שביטת
א"ר ר' ר' עקיבא (א) וי"מ
ק"י כ"מ ד"ה וי"ב שמת.

גליון הש"ס

גמריא א"ל אין גובין מי
יבמות דף ע"ב ט"ז ח"ב ד"ה
משפט:

הנהגות הב"ח

(א) ר"ש"ס ד"ה נאמן וי"מ
דלפסוקי מדר' יוחנן:

מוסף רש"י

משום אבדה הוי. מהיה
לוי למימר שיש ואפשר
המשיע. דכיון דלא פליג
בכרס הדברים ששנים היו,
לכן לא הילך לפרש דמשיע
לשנים עשר. וי"מ דלמך שגם
השני אבדה הוי. ואמסי
פטור א"ה משיב אבדה מן
השנייה. וי"מ (גיטין מח.)
המלה מחלה לא יבא ע"י
ב"ב י"ג.

רבינו גרשום

במקצת פטור לו מה שהיה
ונשבע לו על מה ששפר כן
כשכפר לו מקצת והוציא
זו עליו שטר חוב שחייב
לו וישבע המלוה על כד
שכפר לו ונטול על פה שכל
הדמשינן שבהיה נשבעין
אלא משלמין נשבע זה
השטרס כדיו ונטול. הלך
אמרין אלא נשבע המלוה
וגובה מחצה ששכר לו
הואיל והוציא עליו שטר.
ואפי' לו עקיבא דאמר
בב"מ היכא דקניא מליה
שטר על הלוה וכתיב
ביה סלעים חתם מלוה
אומר חמש לחלוץ לי
לוח אומר שטר. ויש
אומר דמורה בהקצת
הטענה דמורה ככתיבי ככלע
אחר יורש שהשטר ששבע
דבשטר חתם סלעים חתם
וישני נמי משמע סלעים
השחר דאמר שיש מודה
במקצת הטענה וישבע על
השאר שטר מלוה יורש
ר' עקיבא אומר מאוחו
שליש שיהיה לו על
הכתוב כשטר אינו אלא
כמשיב אבדה ופטור מן
השבועה על השאר והואיל
דפי שטר נשפיה משום
הא נמי דאמר לא פרוטי
אלא מחצה כמשיב אבדה
הוא וי"מ דעדים מעדיין
שפרע כולו והיינו לרית
פטור משבועה והואיל
זוה פטר עצמו משבועה
ברין הוא שהמלוה שמוציא
עליו שטר שצריך לנכות
בלא שבועה הואיל והלוה
רוצה הוא לפטור את
עצמו משבועה ומאי טעמא
חתייב שבועה למלוה משום
עקיבא דהוה כמשיב אבדה
ופטור הלוה היכא אמר ר'
עקיבא דהוה כמשיב אבדה
עדים כבשטר חתם סלעים
אי כראמר מלוה אי כראמר
לוח אכל הכא דאבא עדים
על אלא שטיא מלוה לוח
מקמי עדים וחייש דלמא